



Sabiedrības integrācijas
fonds

Pilsoniskā līdzdalība pašvaldību līmenī

Linda Mežviete
Projektu konkursu nodaļas vadītāja





Sabiedrības integrācijas
fonds

Saturs

- 1. Kas ir pilsoniskā līdzdalība un kā tā izpaužas?*
- 2. Lēmumu pieņemšanas līmeņi, kuros var piedalīties NVO/vietējās kopienas*
- 3. Interesu aizstāvības veidi*
- 4. Projektu labās prakses piemēri*
- 5. Ieteikumi NVO un pašvaldības sadarbībai projektu īstenošanā*



Sabiedrības integrācijas
fonds

Kas ir sabiedrības/pilsoniskā līdzdalība un kā tā izpaužas?

Raksturīgākā pilsoniskās sabiedrības izpausmes forma ir pilsoniskā līdzdalība, kura tiek realizēta caur NVO veidošanos un aktīvu darbību politisko lēmumu pieņemšanas procesos, savu biedru un dažādu sabiedrības grupu interešu aizstāvību, demokrātisko vērtību stiprināšanu un darbību citās jomās.

Pilsonisko sabiedrību var definēt kā sabiedrību, kurā indivīdi sadarbojas uz brīvprātības un pašiniciatīvas principiem kopīgu mērķu vārdā, lai aizstāvētu savas intereses un risinātu viņiem aktuālas problēmas.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Kas ir sabiedrības/pilsoniskā līdzdalība un kā tā izpaužas?

Politiskā:

- Dalība vēlēšanās (ES parlamenta, Saeimas, pašvaldību) un referendumos;
- Iesaiste lēmumu pieņemšanā valsts vai pašvaldību līmenī (Satversmes 101.pants, likums par pašvaldībām, teritorijas plānošanas likums, Būvniecības likums, u.c.);
- Individū iesaiste NVO darbā;
- Atzinumu sniegšana;
- Dažādu sabiedrības grupu un kopienu interešu pārstāvība lobēšana;
- Dalība piketos, mītiņos, protesta vai atbalsta pasākumos



Sabiedrības integrācijas
fonds

Kas ir sabiedrības/pilsoniskā līdzdalība un kā tā izpaužas?

Sabiedriskā:

Dažādas sabiedriskās aktivitātes, t.sk.:

- Apkārtnes sakopšanas talkas;
- Sociālā atbalsta aktivitātes, ziedojumu vākšana konkrētiem atbalsta mērķiem, darbs ar dažādām mērķa grupām (piem. seniori, bērni un jaunieši, nabadzības un sociālās atstumtības riska grupām, un tml.);
- Dalība katastrofu seku likvidēšanā, glābšanas un meklēšanas darbos;
- Kultūras, izglītības un sporta aktivitātes;
- un citi.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Kas ir sabiedrības/pilsoniskā līdzdalība un kā tā izpaužas?

Tiesiskums un interešu aizstāvība:

- Sieviešu tiesības
- Bērnu tiesības
- Cilvēku ar invaliditāti tiesības
- Dzīvnieku tiesības un vide
- LGBT
- Korupcijas risku novēršana/mazināšana
- Neapdomātu lēmumu pieņemšanas valsts un pašvaldību līmenī novēršana, u.c.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Kādi ir līmeņi lēmumu pieņemšanā, kurā varētu piedalīties NVO/vietējās kopienas?

Līdzdalību valsts pārvaldē var īstenot vairākos līmeņos:

- ES institūcijās
- Centrālajās valsts pārvaldes institūcijās un Saeimā
- Pašvaldībās

Sabiedrībai piedaloties lēmumu pieņemšanas procesā, tiek nodrošināta grupu interešu ievērošana un vajadzību apmierināšana visos varas līmeņos dažādu jomu griezumā.

NVO iesaiste veidi:

- Iesaiste NVO sadarbības tīklos;
- Dalība darba grupās un komisijās;
- Vēstuļu rakstīšana, atzinumu sniegšana NVO tīklojumiem, atbildīgajām valsts iestādēm un pašvaldībām, t.sk. aicinot uzlabot situāciju vai novērst noteiktus apdraudējumus;
- Izsakot atbalstu vai protestu (mītiņi, demonstrācijas) kādai no ES politikām, tiesību aktiem.



Sabiedrības integrācijas
fonds

NVO un pašvaldību biežāk sastopamās sadarbības formas

- Sadarbība kopīgu pasākumu rīkošanā;
- Pašvaldības konsultācijas ar NVO noteiktu jautājumu risināšanā;
- NVO dalība pašvaldības rīkotās sabiedriskās apspriedēs;
- NVO dalība pašvaldību darba grupās un konsultatīvajās padomēs;
- NVO dalība domes un pašvaldības komiteju sēdēs.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Projektu piemēri NVO sadarbībai ar pašvaldībām I

Nodibinājums "Talsu novada fonds"

Nr.2018.LV/NVOF/DAP/MIC/009/02

Projekta mērķis – veicināt iedzīvotāju līdzdalību, līdzdarību un līdzatbildību pilsoniskas sabiedrības stiprināšanai.

Projekta ietvaros notika:

- 6 apkaimes ideju darbnīcas, kurās piedalījās Talsu novada 17 pagastu iedzīvotāji
- Talsu novada Iedzīvotāju forums.

Rezultāts: apkaimes ideju darbnīcu un iedzīvotāju forumā izteikto viedokļu un ideju apkopojumu izmanto Talsu novada pagastu pārvaldes, kā arī iedzīvotāju iniciatīvu grupas ideju tālākai attīstīšanai projektu pieteikumu izstrādes un to īstenošanas veidā.

Talsu novada pašvaldība 28.06.2018. izdevusi lēmumu Nr.245 par "Talsu pilsētas pakalnu loka dzīvināšanas plāna 2019.-2025.gadam" izstrādes uzsākšanu. Tā pamatu veido Talsu novada iedzīvotāju foruma un diskusiju laikā iedzīvotāju paustās idejas un priekšlikumi, kuras tālāk tiek attīstītas minētā plāna ietvaros.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Projektu piemēri NVO sadarbībai ar pašvaldībām II

Nodibinājums "Latvijas Dabas fonds"

Nr.2018.LV/NVOF/IAS/021/31

Projekta mērķis - nodrošināt aktīvu LDF līdzdalību lēmumu pieņemšanā dabas aizsardzības jomā, informējot un iesaistot sabiedrību.

Projekta ietvaros sadarbojās ar pašvaldībām, sniedzot atzinumus, risinot jautājumus, kas saistīti ar vides aizsardzības jautājumiem, t.sk. piedaloties:

Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma izstrādē;

✓lokālplānojuma izstrādē Garkalnes novadā;

✓diskusijās par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu, koku un aleju saglabāšanu gar ceļiem un ilgtermiņa kūdras ieguvei;

✓Vangažu iedzīvotāju diskusijā par gaisa kvalitātes uzlabošanu saistībā ar uzņēmuma "Vangažu nafta" darbību, u.c.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Projektu piemēri NVO sadarbībai ar pašvaldībām III

biedrība "Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija"

Nr.2018.LV/NVOF/DAP/MAC/037/11

Projekta mērķis: nodrošinot ilgtermiņa ģimenes modeļa aprūpi bērniem bez vecāku gādības un aktīvi iesaistoties ārpusģimenes aprūpes politikas pilnveidē, stiprināt aprūpes kvalitāti un tās pieejamību bērniem, kas zaudējuši vecāku gādību un nonākuši audžugimēnēs, aizbildnībā, adopcijā, viesģimēnēs vai saņem ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu maza tipa aprūpes institūcijā.

Projekta ietvaros tika izstrādāti atzinumi plānošanas reģionu 5 pašvaldībām (Madonas novads, Saulkrastu novads, Balvu novads, Bauskas novads, Talsu novads) par ģimeniskas aprūpes modeļa pilnveidi un tam nepieciešamās atbalsta sistēmas ieviešanu, kā arī ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma pilnveidi bērniem bez vecāku gādības.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Projektu piemēri NVO sadarbībai ar pašvaldībām IV

biedrība «Zemgales nevalstisko organizāciju atbalsta centrs»

Nr.2018.LV/NVOF/DAP/MAC/007/15

Projekta mērķis – nodrošināt Zemgales NVO sektora aktīvu līdzdalību sabiedriskos procesos, veicinot kvalitatīvu atbalstu reģiona NVO darbībai un līdzdalībai.

Projekta ietvaros sadarbojās ar Jelgavas pilsētas pašvaldību un tās iestādēm, piedaloties gan domes komisiju sēdēs, gan Zemgales reģionālās enerģētikas aģentūras valdes, Jelgavas domes Jaunatnes lietu konsultatīvā padomes, NVA Jelgavas filiāles konsultatīvās padomes u.c. sēdēs pārstāvējot Zemgales plānošanas reģiona NVO intereses.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Projektu piemēri NVO sadarbībai ar pašvaldībām V

Liepājas neredzīgo biedrība

2016.gadā - "Labie darbi, lai top zināmi!" (2016.LV/NVOF/PSA/042/44); "Vēro, mācies – pilnveidojies!" (2016.LV/NVOF/DAP/MAC/052/19);

2018.gadā - "LNB izaugsme nozīmīgā pieredzē un darbā" (2018.LV/NVOF/DAP/MAC/002/14);

Projekta mērķis - Liepājas Neredzīgo biedrības darbinieku, brīvprātīgo darbinieku un biedru kompetencu paaugstināšana un motivācijas stiprināšana, kā arī informācijas apmaiņas veicināšana, pozitīvu piemēru apzināšana, popularizēšana un veiksmīgas sadarbības attīstība starp cilvēkiem ar invaliditāti, viņu atbalstītājiem, pakalpojuma sniedzējiem un saņēmējiem, pašvaldībām, uzņēmējiem, NVO un masu medijiem.

Aktivitātes un rezultāti pamatā vērsti uz biedriem (vairāk kā 750 biedri, ar īpašām vajadzībām): apmācības/nodarbības, pieredzes apmaiņa, informatīva izdevuma "Gaisma Tumsā" izdošana un tml.

Ļoti veiksmīga sadarbība ne tikai ar Liepājas pašvaldību, bet arī citām pašvaldībām visā Latvijā. Balstoties uz biedrības vadītāja personīgajām kompetencēm, sniegti profesionāli ieteikumi būvniekiem un vides labiekārtotājiem universālā dizaina jautājumos - norādes un informatīvi elementi redzes invalīdu atbalstam, uzbrauktuves ēku pieejamības uzlabošanai.

Rezultāts: Universālā dizaina elementi šobrīd ir plaši pielietoti Liepājā. Tiek vadīti semināri par universālo dizainu dažādās pašvaldībās. Biedrības vadītājs līdzdarbojas dažādās Liepājas pašvaldības komisijās, Latvijas Neredzīgo biedrības valdē, darbojas interešu aizstāvībā arī dažādās ministriju darba grupās.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Projektu piemēri NVO sadarbībai ar pašvaldībām VI

Invalidu un viņu draugu apvienība APEIRONS

2013.EEZ/PP/1/MAC/050

projekta „Universālais dizains nākotnei” mērķis - attīstīt Universālā dizaina (UD) idejas, izglītot un apmācīt UD ekspertus, kā arī veikt aktivitātes UD ieviešanai reālā dzīvē, tādējādi uzlabojot cilvēku ar invaliditāti dzīvi, izmantojot UD pieeju, kā arī izplatīt UD idejas, lai tās kļūtu saprotamas un pieņemamas ikvienam.

Projekta ietvaros biedrības pārstāvji sadarbojās ar pašvaldībām, apmācot un izglītojot kompetentus un zinošus universālā dizaina un vides pieejamības ekspertus. Projekta galvenā mērķauditorija un ieguvēji ilgtermiņā bija cilvēki ar invaliditāti. Taču tiešā projekta mērķauditorija bija pašvaldību pārstāvji un būvniecības nozarē iesaistītie profesionāli būvnieki, arhitekti, dizaineri.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Ieteikumi NVO un pašvaldību sadarbībai

- Skaidri nodefinēt projekta mērķus un uzdevumus;
- Projekta izstrādes posmā rūpīgi pārdomāt un definēt katra partnera lomu un uzdevumus;
- Kopīgi izplānot projekta aktivitātes, skaidri nodefinējot katra partnera funkcijas un apzinot iesaistāmo personālu;
- Vienoties par finansējuma sadalījumu;
- Noslēgt rakstisku vienošanos – partnerības līgumu, kurā atrunāti katra partnera uzdevumi un to veikšanai nepieciešamais projekta finansējuma apjoms.



Sabiedrības integrācijas
fonds

Paldies par uzmanību!

